

Paper 2: Translation into Greek and Written Response to Works

Section C:
Written Response to Works (Films)
(Εισηγητής: Ιωάννης Λάμπρου)

Πώς επωφελείται ένας μαθητής από τη διδασκαλία μιας ταινίας;

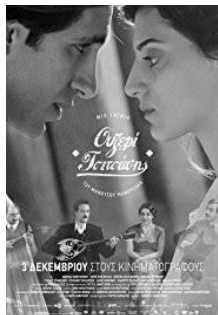
- Μια ταινία μπορεί να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό εργαλείο μάθησης και διδασκαλίας. Πρόκειται για:
 - ένα **οπτικοακουστικό «κείμενο»**, **πολυτροπικό** και **πολυμεσικό** (συνδυάζει γλώσσα, εικόνα, μουσική, χρώμα και προοπτική)
 - με την παραστατικότητα και την ενάργεία της συνεισφέρει στην **αισθητοποίηση των νοημάτων** και ενισχύει την **ενσυναίσθηση** και τη **βιωματικότητα**
 - ένα **πολυδύναμο «κείμενο»** (εμφανίζει ευρεία δυνητικότητα)
 - δραστηριοποιεί το **κίνητρο της ευρετικής-ανακαλυπτικής-ενεργητικής μάθησης**
- Γενικά, η δημιουργική διδακτική αξιοποίηση μιας ταινίας υπηρετεί την αρχή ότι **όσο μεγαλύτερη είναι η ενεργητική εμπλοκή ενός μαθητή τόσο καλύτερα είναι τα μαθησιακά αποτελέσματα.**

Σε τι διαφέρει το νέο σύστημα εξέτασης των ταινιών;

Παλιό σύστημα εξέτασης	Νέο σύστημα εξέτασης
Ανάλυση ενός θέματος με συγκεκριμένα παραδείγματα από τρεις ή περισσότερες ταινίες.	Ανάλυση ενός θέματος με συγκεκριμένα παραδείγματα από μια ταινία.
250-350 λέξεις	270-320 λέξεις

Ποιες ταινίες προβλέπει το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα;

1. Ουζερί Τσιτσάνης, dir. Μανούσος Μανουσάκης (2015)

Ιστορικό δράμα. Πραγματεύεται τον απαγορευμένο έρωτα ενός Χριστιανού και μιας Εβραίας, του Γιώργου και της Εστρέα, κατά τη διάρκεια της Κατοχής στην Ελλάδα.

Ποιες ταινίες προβλέπει το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα;

2. Νοτιάς, dir. Τάσος Μπουλμέτης (2015)

Δραματική κωμωδία. Αφηγείται την ιστορία ενηλικίωσης του Σταύρου, ενός ρομαντικού και ανήσυχου νέου που πάσχει από «μυθοπάθεια», δηλαδή από την τάση να κατασκευάζει παραλλαγές των κλασικών μύθων. Βρισκόμαστε στη δεκαετία του '60 και του '70, μια εποχή ταραγμένη πολιτικά, στη διάρκεια της οποίας ο ήρωας ψάχνει να βρει την ταυτότητα και την οντότητά του, κάνει τις πρώτες του σχέσεις και μέσα από αυτές προσπαθεί να ενσωματωθεί στην ταραχώδη περίοδο του περιβάλλοντός του, στον φοιτητικόκοσμο της εποχής.

Ποιες ταινίες προβλέπει το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα;

3. September, dir. Πέννυ Παναγιωτοπούλου (2013)

Κοινωνικό δράμα. Η Άννα, μια μοναχική 30άρα υπάλληλος, χάνει τον αγαπημένο σκύλο και μοναδικό σύντροφό της Μανού. Η ταινία αναπτύσσει το θέμα της επώδυνης απώλειας αλλά και το θέμα της ανθρωπίνης μοναξιάς και αποξένωσης στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Ποιες ταινίες προβλέπει το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα;

4. Η αιώνια επιστροφή του Αντώνη Παρασκευά, dir. Ελίνα Ψύκου (2013)

Δράμα. Ο Αντώνης, ένας διάσημος παρουσιαστής, αποσύρεται για να κάνει θριαμβευτική επιστροφή. Η ταινία πραγματεύεται το θέμα της υπαρξιακής κρίσης, σαπρίζοντας ταυτόχρονα την κούφια διασημότητα και τον κυνισμό των ΜΜΕ στην Ελλάδα της κοινωνικοοικονομικής κρίσης.

Ποιες ταινίες προβλέπει το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα;

5. Μικρά Αγγλία, dir. Παντελής Βούλγαρης (2013)

Ρομαντικό δράμα. Στην Άνδρο της δεκαετίας του '30, δύο αδελφές, η Όρσα και η Μόσχα, ερωτεύονται τον ίδιο άντρα. Η ταινία αφηγείται την τραγική ιστορία ενός ανεκπλήρωτου έρωτα.

Στάδια προσέγγισης της ταινίας

I. Επιλογή ταινίας

Ανάλογα με το αν:

- 1) καλύπτει επαρκώς όλες τις θεματικές περιοχές τις οποίες ορίζει το Α.Π.
- 2) ανταποκρίνεται στην ηλικία, την ωριμότητα και το επίπεδο των μαθητών
- 3) ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντα των μαθητών (έχουν ισχυρή παρωθητική αξία για την ενεργητική μάθηση)
- 4) κινητοποιεί τους μαθητές για δημιουργική εργασία, δίνει ευκαιρίες για διερευνητική μάθηση και αναπτύσσει την κριτική σκέψη των μαθητών
- 5) μπορεί να αξιοποιηθεί διαθεματικά κατά τη διδασκαλία
- 6) αξιοποιεί τις προηγούμενες εμπειρίες και γνώσεις των μαθητών

II. Προετοιμασία για την προβολή

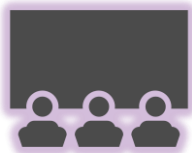
- 1) **Μεθοδολογική προετοιμασία** (στοχοθεσία και δόμηση της διδασκαλίας) και **δημιουργία συμπληρωματικού υλικού** που θα χρησιμεύσει στην επεξεργασία της ταινίας κατά και μετά την προβολή της.
- 2) **Δημιουργία θετικού κλίματος** (π.χ. με μια εισαγωγή/περιλήψη για το πλαίσιο εργασίας και τις δραστηριότητες που θα συμπεριλαμβάνει η διδασκαλία, διαθεματική σύνδεση του περιεχομένου της ταινίας με άλλες περιοχές μάθησης, αιτιολόγηση της διδακτικής λειτουργίας και της αξίας του περιεχομένου της ταινίας).
- 3) Δίνονται η **γενική δομή της ταινίας** (σε σημειώσεις ή στον πίνακα), **συμπληρωματικές πληροφορίες** (πιθανή αξιοποίηση της αφίσας ή του trailer), **φύλλα καταγραφής** και **προκαταρκτικά ερωτήματα** που βοηθούν στην κινητοποίηση των μαθητών αλλά και στην εστίαση της προσοχής κατά την προβολή.

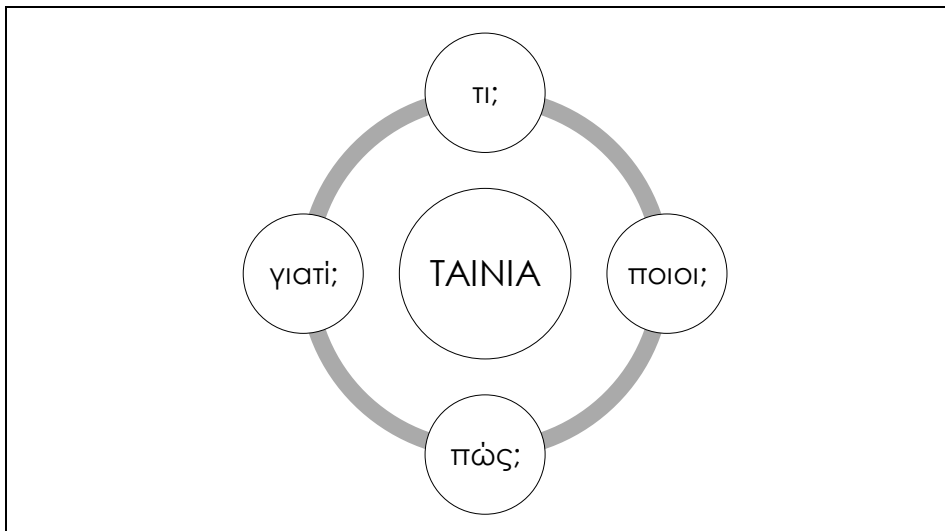
Ενδεικτικά προκαταρκτικά ερωτήματα:

- 1) Ποια πρόσωπα της ταινίας κέρδισαν τον θαυμασμό σου και ποια όχι; Γιατί;
- 2) Αν μπορούσες να επιλέξεις, ποιο πρόσωπο θα ήθελες να ήσουν; Γιατί;
- 3) Ποιες σκηνές σου έκαναν περισσότερο εντύπωση; Τι αισθάνθηκες όταν τις έβλεπες;
- 4) Ποια σημεία της ταινίας κέρδισαν την προσοχή σου; Γιατί;
- 5) Σε ποια σημεία και πώς δημιουργήθηκε ένταση στην ταινία;
- 6) Η ταινία αυτή σου δημιουργεί θετικά συναισθήματα και αισιοδοξία ή αρνητικά και στενοχώρια; Γιατί;
- 7) Τι έρχεται στο μυαλό σου όταν σκέφτεσαι την ταινία που είδες; Γιατί;
- 8) Για ποιον λόγο θα συμβούλευες έναν φίλο σου να δει αυτήν την ταινία;

III. Προβολή-Επεξεργασία

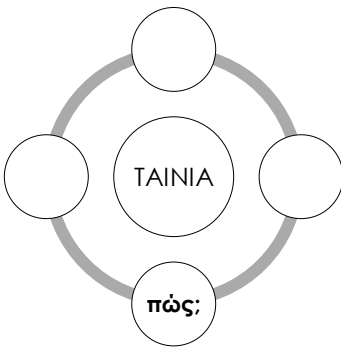
- 1) Ζητείται από τους μαθητές **να παρακολουθήσουν από πριν την ταινία στο σπίτι τους χωρίς διακοπές**.
- 2) Ακολουθεί **καθοδηγούμενος διάλογος στην τάξη** με βάση τα προκαταρκτικά ερωτήματα.
- 3) Η ταινία **προβάλλεται ολόκληρη στην τάξη με διακοπές ανάμεσα στις θεματικές ενότητες** και κάθε σκηνή/θεματική ενότητα τυγχάνει επεξεργασίας με βάση αυτά που ορίζει το Α.Π.

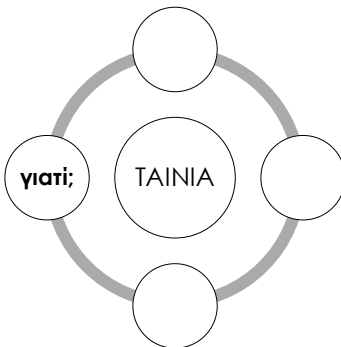

- μελέτη της **δομής της πλοκής**, δηλαδή της εξέλιξης της δράσης και της κλιμάκωσης των γεγονότων
- έμφαση
 - στην **κλιμακούμενη όξυνση** και την **τελική λύση** (αν δίνεται) του προβλήματος
 - στα **δραματικά στοιχεία** (π.χ. η τραγική/δραματική ειρωνεία, η καταστασιακή ειρωνεία, οι έντονες αντιθέσεις και οι συγκρούσεις, οι πάρα πολύ δυσάρεστες ή συγκλονιστικές καταστάσεις και γεγονότα, όπως ο αποχωρισμός, η απώλεια, η προδοσία, ο φόβος)

- μελέτη των **πρωταγωνιστών** και των **δευτεραγωνιστών**
- έμφαση
 - στους **χαρακτήρες** τους και τον ρόλο που διαδραματίζουν στην πλοκή της ταινίας
 - στην **εξέλιξη** των χαρακτήρων
 - στις **σχέσεις** που αναπτύσσονται

- μελέτη των **μορφών και της τεχνικής της παρουσίασης**, δηλ. του «συντακτικού» της ταινίας
- έμφαση
 - σε **ήχους** (π.χ. μουσική, διάλογοι, γλώσσα)
 - στην **εικόνα** (π.χ. τύποι πλάνων, γωνιές λήψης, κίνηση κάμερας, φωτισμός)
 - στην **μετάβαση των σκηνών** (π.χ. τρόπος εναλλαγής, σβήσιμο και άνοιγμα της εικόνας, dissolve, απότομο κόψιμο-cut, flashback, flashforward)
 - στην **παρουσίαση των προσώπων δράσης** (π.χ. ιδιαίτερα εξωτερικά χαρακτηριστικά)
 - στα **σύμβολα** και τη λειτουργία τους
 - στα **ρεαλιστικά και τα μη ρεαλιστικά στοιχεία** και τη λειτουργία τους
 - στο **κωμικό στοιχείο** και τη λειτουργία του

- μελέτη των **Θεμάτων, των εννοιών και των ζητημάτων** που αναδεικνύει η ταινία, καθώς και του **ιστορικοπολιτικού και κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου**
- έμφαση
 - στο **πώς επιδρά το ιστορικοπολιτικό συγκείμενο, οι κοινωνικοί κανόνες και οι αξίες** στα πρόσωπα της ταινίας
 - στο **μήνυμα** της ταινίας και την **πρόθεση του δημιουργού**

IV. Μετεπεξεργασία

- I. Μετά την περιγραφική επεξεργασία και διερεύνηση, οι μαθητές περνούν στην **αναλυτικοσυνθετική και κριτική ερμηνεία των πληροφοριών που αντλούν από την ταινία.**
- II. Δηλαδή τους ζητείται:
 - 1) **«να εξετάζουν», «να αναλύουν» και «να αξιολογούν» πληροφορίες** (βλ. διατύπωση θεμάτων στα δειγματικά εξεταστικά δοκίμια)
 - 2) για **όλα τα επιμέρους θέματα που απορρέουν** από τη μελέτη της ταινίας
 - 3) πρώτα **προφορικά** κι έπειτα **γραπτά.**

Δημιουργία τράπεζας θεμάτων με βάση:**I. τα δειγματικά εξεταστικά δοκίμια του νέου συστήματος εξέτασης**

- 1) Να αναλύσεις πώς παρουσιάζεται (π.χ. η θέση των γυναικών, ο έρωτας) στην ταινία.
- 2) Να αξιολογήσεις/εξετάσεις τον τρόπο που απεικονίζει/παρουσιάζει ο σκηνοθέτης (π.χ. τη ζωή στο νησί, τη ζωή στη σύγχρονη Αθήνα, τον χαρακτήρα του Σταύρου).
- 3) Να αναλύσεις το κατά πόσον (π.χ. είναι πειστική η ταινία, ο πρωταγωνιστής είναι ο ήρωας της εποχής μας).
- 4) Να αναλύσεις τη σημασία (π.χ. της φιλίας, της πολιτικής) στην ταινία.
- 5) Να αξιολογήσεις (π.χ. τα δραματικά στοιχεία) της ταινίας.

Βλ. *Sample Assessment Materials* (2018), σελ. 47-48:

<https://qualifications.pearson.com/content/dam/pdf/A%20Level/Greek/2018/specification/A-Level-Greek-SAMs.pdf>

II. τα εξεταστικά δοκίμια προηγούμενων ετών (past papers)

Έτος	Θέμα α	Θέμα β
2007 (δειγματικά)	η επίδραση των πολιτικών εξελίξεων στα πρόσωπα της ταινίας	η σημασία της φιλίας
2010	οι σχέσεις των παιδιών με τους γονείς τους	τα ρεαλιστικά και τα μη ρεαλιστικά στοιχεία
2011	ανάλυση της ζωής των προσώπων	τα κωμικά στοιχεία και ο ρόλος τους
2012	ανάλυση των κοινωνικοπολιτικών συνθηκών	οι συγκινητικές σκηνές και το πώς τα γεγονότα που περιγράφουν επηρεάζουν τα πρόσωπα
2013	συγκρούσεις ανάμεσα στους χαρακτήρες	το τέλος της ταινίας και κατά πόσο είναι πετυχημένο
2014	τα γεγονότα που οδηγούν σε αποχαιρετισμούς και το πώς αυτά επηρεάζουν τα πρόσωπα	το χάσμα γενεών
2015	οι μη ρεαλιστικές σκηνές και το πώς επηρεάζουν τη γνώμη μας για την ταινία	η σημασία της φιλίας για τα πρόσωπα
2016	οι οικογενειακές εντάσεις και το πώς αυτές επηρεάζουν τους πρωταγωνιστές	οι σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα
2017	οι κοινωνικοπολιτικές συνθήκες και ο τρόπος που αυτές επηρεάζουν τα πρόσωπα	τα κωμικά στοιχεία (χιούμορ) και η σημασία τους
2018	τα αίτια και οι συνέπειες των αποχωρισμών και ο τρόπος που τους αντιμετωπίζουν οι χαρακτήρες	τα μη ρεαλιστικά στοιχεία και το πώς επηρεάζουν τη γνώμη μας για την ταινία

Μια απάντηση για να θεωρείται ολοκληρωμένη θα πρέπει να πληροί τα εξής κριτήρια:

- I. κριτική και αναλυτικοσυνθετική σκέψη (20 μονάδες)
- II. ποικιλία γραμματικοσυντακτικών δομών και λεξιλογίου (15 μονάδες)
- III. ακρίβεια στη χρήση της γλώσσας (10 μονάδες)

Βλ. *Sample Assessment Materials* (2018), σελ. 61-66:

<https://qualifications.pearson.com/content/dam/pdf/A%20Level/Greek/2018/specification/A-Level-Greek-SAMs.pdf>

- Προτεινόμενη δομή: μέθοδος sandwich (1-3-1)
- Συνιστώμενο όριο λέξεων (Edexcel): 270-320
- Συνιστώμενος χρόνος ολοκλήρωσης της έκθεσης (Edexcel): 1 ώρα και 5 λεπτά

Δειγματική απάντηση

Ερώτηση 8(b) του δειγματικού δοκιμίου για την ταινία *September* της Πέννυς Παναγιωτοπούλου.

Να εξετάσεις τον τρόπο που παρουσιάζει η σκηνοθέτρια τη ζωή στη σύγχρονη Αθήνα.

Η ζωή της Άννας, της μοναχικής και ήσυχης πρωταγωνίστριας της ταινίας *September*, εκτυλίσσεται με φόντο το αστικό και συχνά εχθρικό περιβάλλον της σημερινής Αθήνας. Αυτό επιτρέπει στη δημιουργό της ταινίας να αναδείξει διάφορες όψεις της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας.

Πρόλογος

- Δεδομένο
- Ζητούμενο

Κατ' αρχάς, έμφαση δίνεται στη **μοναξιά που βιώνουν οι άνθρωποι της πόλης**. Πολλά στιγμιότυπα επισημαίνουν την απόσταση ανάμεσα στην Άννα και τους άλλους, είτε βρίσκεται στην εργασία της, είτε όταν κάνει τα ψώνια της, ακόμα κι όταν περπατάει στους δρόμους της πόλης. Σε ορισμένες ιδιαίτερα σκηνές, η πρωταγωνίστρια περιγράφεται ως ένας απλός παρατηρητής. Για παράδειγμα, την βλέπουμε μέσα στον γυάλινο ανελκυστήρα της υπεραγοράς να κοιτάζει την οικογένεια της Σοφίας αλλά και να τους παρακολουθεί κρυφά ενώ εκείνοι ετοιμάζουν το δείπνο τους. Τονίζεται, λοιπόν, η ιδέα ότι η αίσθηση της μοναξιάς γίνεται εντονότερη όταν ένα μοναχικό άτομο περιτριγυρίζεται από κόσμο.

Πρώτη παράγραφος

- έμφαση
- στη **δομή** (θεματική πρόταση και σχόλια-λεπτομέρειες)
- στη **συνοχή** και τη **συνεκτικότητα**

Μια δεύτερη διάσταση της σύγχρονης ζωής στην Αθήνα που προβάλλεται από τη δημιουργό είναι οι **δυσάρεστες καταστάσεις που προκάλεσε στην Ελλάδα η οικονομική κρίση και οι συνέπειές της**. Οι δυσκολίες σκιαγραφούνται τόσο μέσα από τις διάφορες εικόνες της πόλης όσο και μέσα από τις συνομιλίες των ανθρώπων. Πέρα από τη φαινομενική ευμάρεια και το γεγονός ότι οι υπεραγορές είναι γεμάτες με κόσμο που έρχεται να προμηθευτεί διάφορα αγαθά, οι διάλογοι ανάμεσα στα πρόσωπα υποδηλώνουν ότι οι άνθρωποι κάνουν αγώνα για να επιβιώσουν.

Δεύτερη παράγραφος

- έμφαση
- στη **δομή** (θεματική πρόταση και σχόλια-λεπτομέρειες)
- στη **συνοχή** και τη **συνεκτικότητα**

Ταυτόχρονα, **το αστικό τοπίο παρουσιάζεται ψυχρό, σκληρό και αφιλόξενο**, χωρίς ευκαιρίες για δημιουργία νέων φίλων και διέξοδο από την καθημερινή ρουτίνα της ζωής. Όπως παρατηρούμε, οι κινήσεις της Άννας στην πόλη είναι περιορισμένες, οι διαδρομές προς και από τη δουλειά της είναι σταθερές και η καθημερινότητά της είναι αδιάφορη, χωρίς συντροφιά και χωρίς εκπλήξεις. Η μονότονη και μονόχρωμη ζωή της έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τα φωτεινά και λαμπερά χρώματα στο πολυκατάστημα όπου εργάζεται.

Τρίτη παράγραφος

- έμφαση
- στη **δομή** (θεματική πρόταση και σχόλια-λεπτομέρειες)
- στη **συνοχή** και τη **συνεκτικότητα**

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η δημιουργός καταφέρνει να αποδώσει όχι μόνο την εχθρικότητα του αστικού περιβάλλοντος αλλά και την αρνητική επίδραση που ασκεί στην κοινωνικοποίηση των ανθρώπων της. Εξίσου σημαντικό, όμως, είναι ότι με παραστατικότητα και ρεαλισμό πετυχαίνει να ενεργοποιήσει τον προβληματισμό των θεατών και να ευαισθητοποιήσει για το κοινωνικό πρόβλημα της ανθρώπινης μοναξιάς και αποξένωσης.

Επίλογος

- έμφαση
- στο **μήνυμα**
- στην **πρόθεση** του δημιουργού